

WYKORZYSTANIE KLASYFIKACJI JAKOŚCIOWO-WYMIAROWEJ DREWNA W SPRZEDAŻY SUROWCA

i konsekwencje organizacyjne w jednostkach PGL LP

Tomasz Majerowski
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych

LASY PAŃSTWOWE

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe to **największa organizacja w UE** zarządzająca lasami publicznymi/państwowymi

Działamy już **100 lat** – od początku powstania Państwowego Gospodarstwa Leśnego w 1924 roku

Podstawowym założeniem funkcjonowania jest zasada **samofinansowania**. W rezultacie działalność LP nie wymaga bezpośredniego angażowania podatników. Samofinansowanie zapewniane jest przez działanie funduszu leśnego.

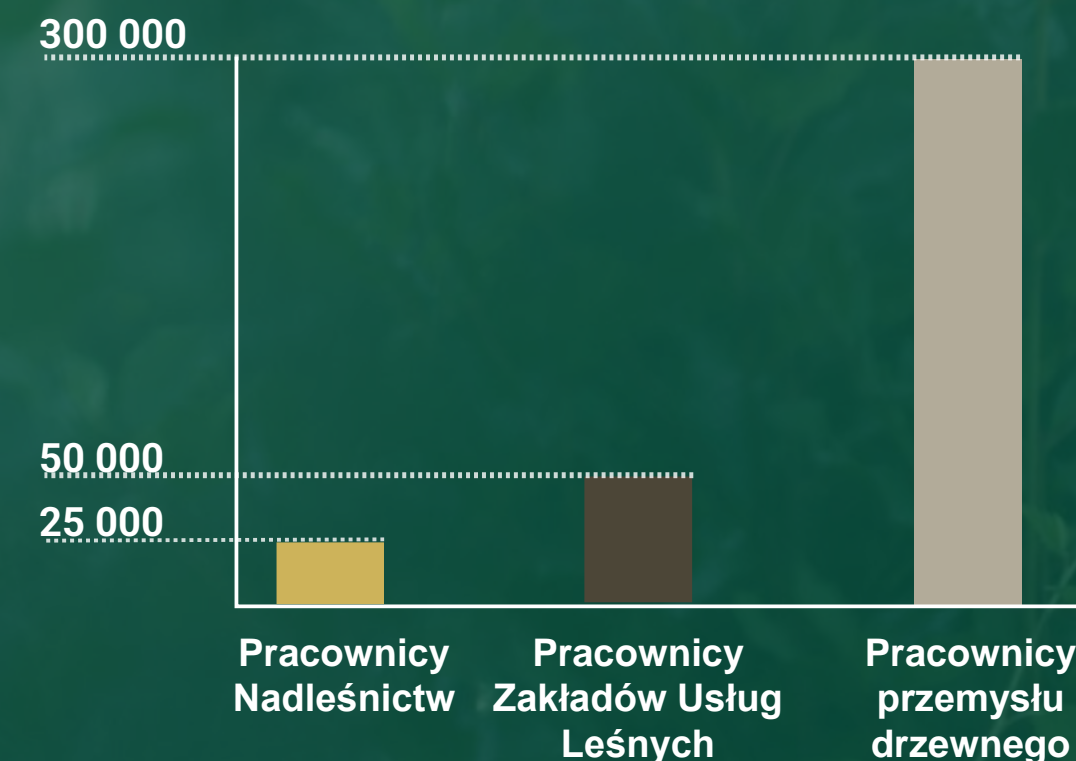
Struktura Organizacyjna Lasów Państwowych

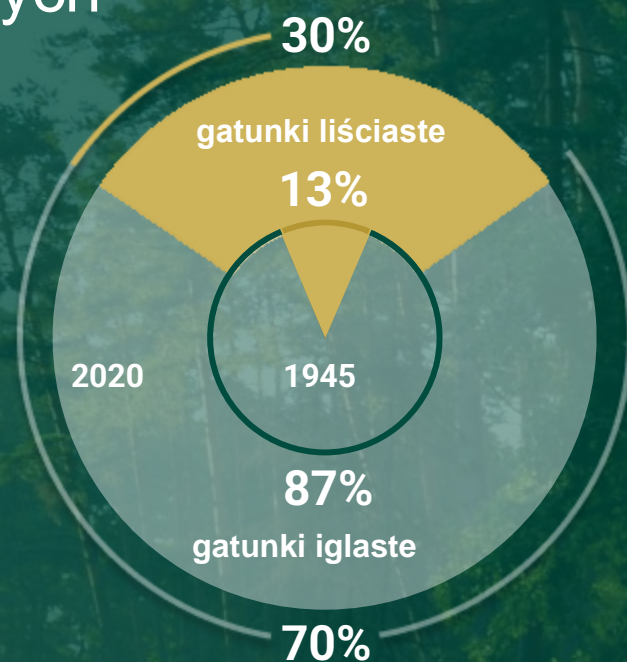
fundusz leśny – wewnętrzny mechanizm finansowania

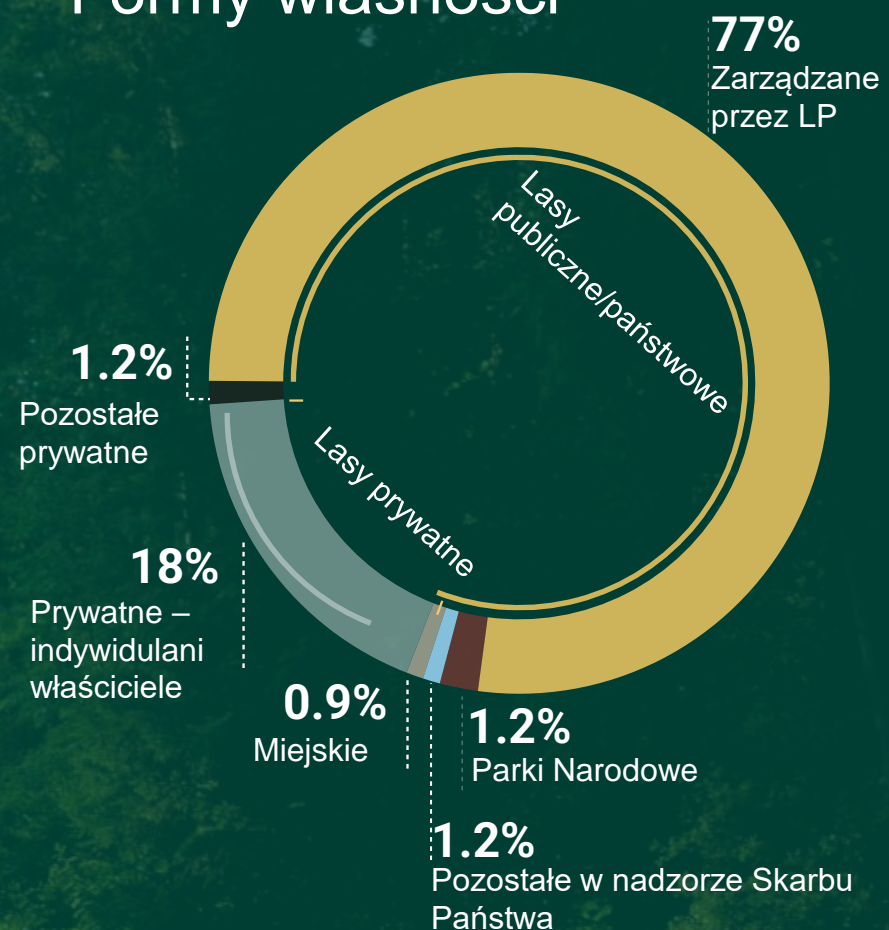
Sektor leśno-drzewny – powiązania

Wzrost udziału gatunków liściastych

Formy własności

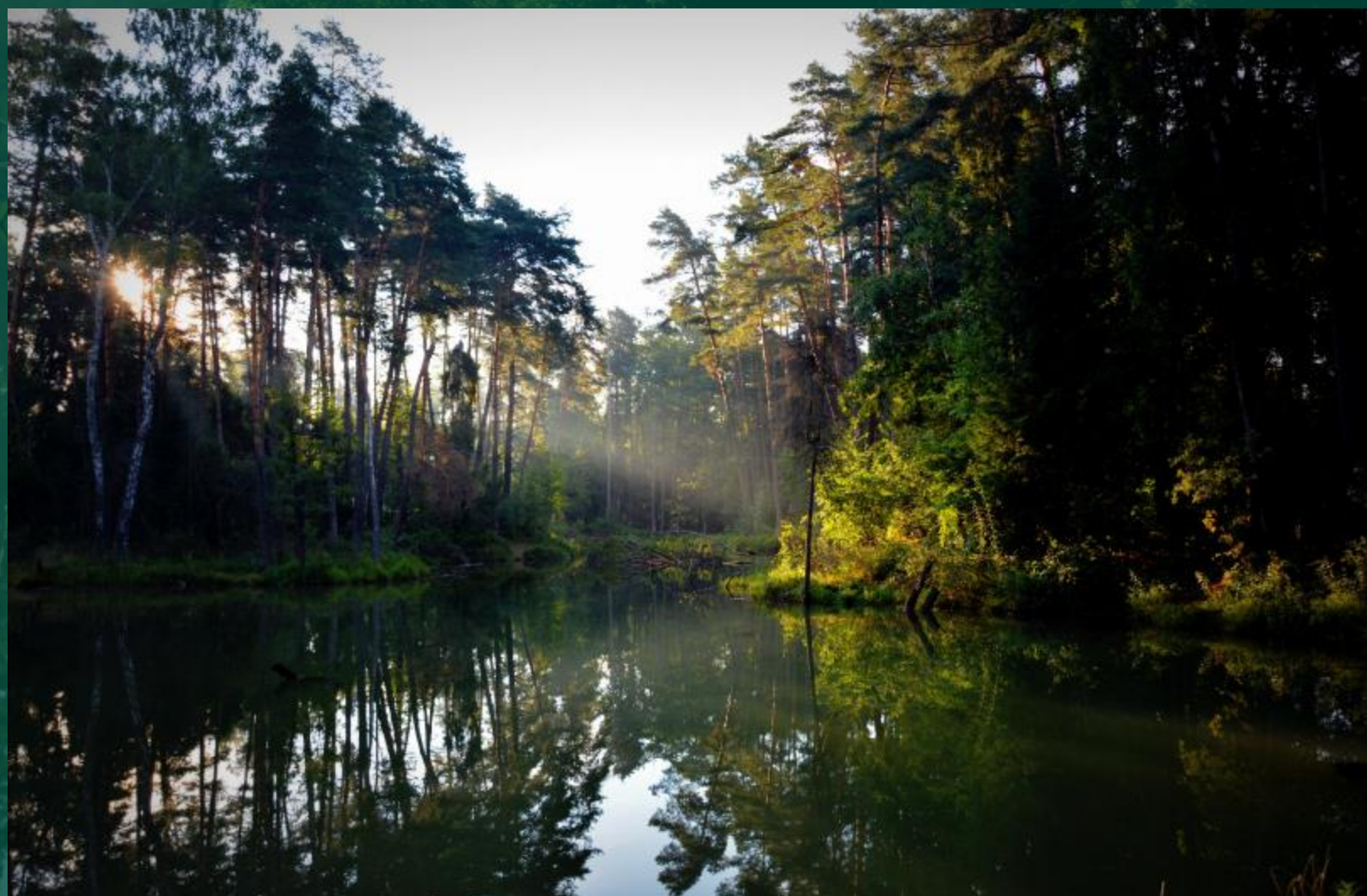
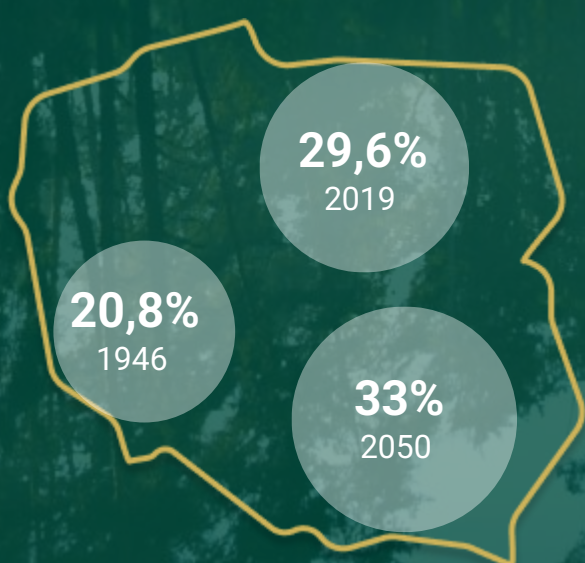
NASZE LASY

- Na nizinach i wyżynach najpospolitszym gatunkiem drzew jest **sosna zwyczajna** (58,6%). W górach dominuje **świerk** (część zachodnia) lub **świerk i buk** (część wschodnia).
- Polskie lasy tworzą przeważnie drzewostany w wieku od **41 do 80 lat**. Średni wiek drzewostanów wynosi **60 lat**.
- Rośnie liczba drzewostanów w wieku powyżej 80 lat. Od zakończenia II wojny światowej ich powierzchnia wzrosła z 0,9 mln ha **do 2,3 mln ha**.

Powierzchnia lasów

Lesistość

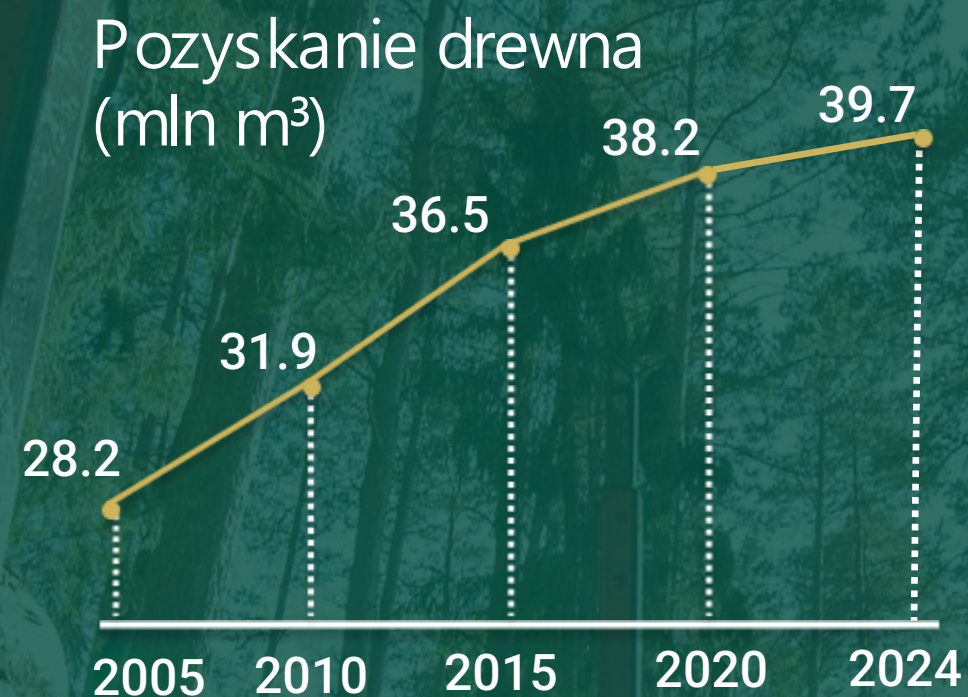
(2025 plan – 37,9 mln m³)

DOSTARCZAMY DREWNO

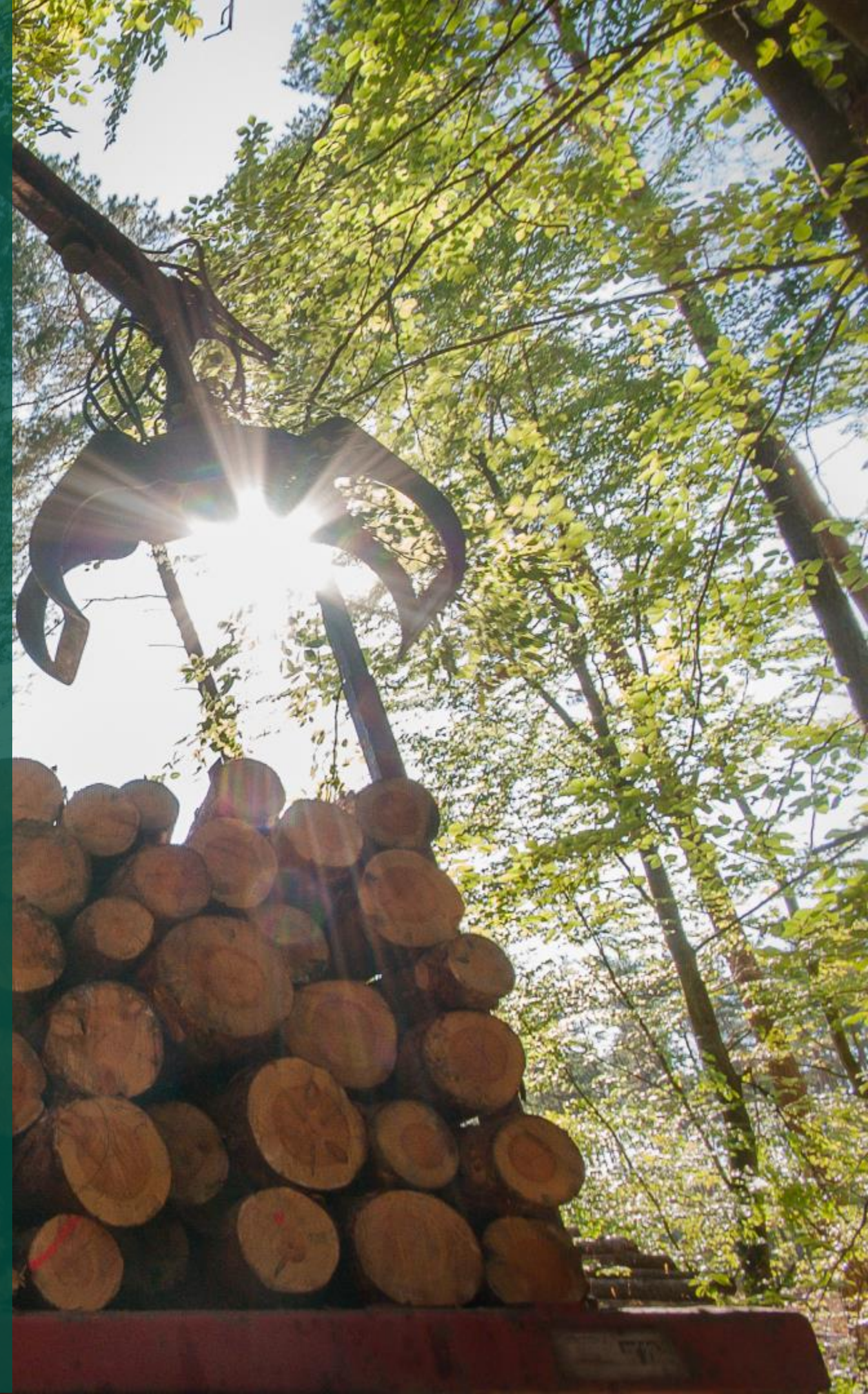
Jednocześnie zaopatrujemy rynek w drewno, na którym opierają się gałęzie przemysłu drzewnego, takie jak: meblarski, tartaczny, papierniczy, płyt drewnopochodnych, opakowaniowy itp.

Prawie **53%** drewna pozyskiwanego na terenie LP pochodzi z cięć przedrębnych polegających na wycinaniu wybranych drzew spośród wielu rosnących na danym obszarze.

Natomiast około **18%** drewna pochodzi ze zrębów zupełnych.

Zasoby drzewne (mld m³)

KLASYFIKACJA DREWNA

- 🌲 Od 1993 roku w obrocie surowcem drzewnym stosuje się Klasyfikację Jakościowo-Wymiarową drewna (w skrócie KJW) – PN-93 D-02002 Zarządzenie nr 29 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 czerwca 1993 roku w sprawie wprowadzenia norm na surowiec drzewny obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe;
- 🏠 KJW zastąpiła klasyfikację przeznaczeniową, jednakże pewne jej struktury, w przypadku drewna specjalnego, pozostały do dziś;
- 🌲 Stosowana w Polsce klasyfikacja była/jest zbieżna z podstawowymi zasadami klasyfikacji drewna w obrocie surowcem w Europie:
 - a) Drewno wielkowymiarowe w 4 klasach jakości: A, B, C, D;
 - b) Drewno średniowymiarowe w całych długościach (żerdzie i dłużyce): S1, S3;
 - c) Drewno średniowymiarowe w określonych długościach, manipulowane (w stosach): użytkowe - S2 i opałowe - S4;
 - d) Drewno małowymiarowe M1 i M2;
 - e) Sortymenty: karpina, zrębki

KLASYFIKACJA DREWNA

 Od stycznia 2020 roku obowiązują jednolite Warunki techniczne Zarządzenie nr 51 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia warunków technicznych stosowanych w obrocie surowcem drzewnym w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe;

 Klasyfikacja ujednoliciła stosowane warunki techniczne:

- a) Drewno wielkowymiarowe w 4 klasach jakości;
- b) Drewno wielkowymiarowe kładowane;
- c) Drewno średniowymiarowe w całych długościach (żerdzie i dłużyce): S1, S3;
- d) Drewno średniowymiarowe w określonych długościach, manipulowane (w stosach): użytkowe-S2 i S2AP i opałowe-S4;
- e) Drewno małowymiarowe M1, M2 i M2E;
- f) Sortymenty: karpina, zrębki

Podstawą Klasyfikacji Jakościowo-Wymiarowej jest określenie możliwości wykorzystania surowca drzewnego w przemyśle drzewnym (zaspokojenie potrzeb) z uwzględnieniem:

Czynników zrównoważonej gospodarki leśnej (ochrona gleby, ochrona gatunkowa)

Ograniczeń organizacyjno-technicznych:

- Układ dróg wywozowych i składnic, lokalizacja pozycji cięć;
- Organizacja pracy (technologia dostosowana do pozycji cięć, ograniczenie wyrabiania sortymentów o niewspółmiernej pracochłonności).

Katalog norm czasu wtórnie oddziaływać na klasyfikację

Zarządzenie nr 22 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 kwietnia 2021 roku w sprawie katalogów norm czasu dla prac leśnych – modele matematyczne służące do wyliczania pracochłonności dla prac leśnych z zakresu pozyskania i zrywki drewna

Lp.	Rodzaj mnożnika	Pozyskanie drewna		Przeladunki			Przejazdy po szlakach	
		pilarka	harwester	załadunek	wyładunek	mygłowanie i układanie stosów	stałych	czasowych
1	II Średnica	X	X	X	X	X		
2	Odległość						X	X
3	Rodzaj sortymentów	X		X	X	X		
4	Intensywność m ³ /ha	X	X	X				
5	Nachylenie terenu i uwilgotnienie	X	X	X			X	X
6	Długość sortymentów	X		X	X	X		
7	Ilość sortymentów			X				
8	Typ nawierzchni						X	
9	Stan nawierzchni						X	
10	Masa m ³ /ładunek						X	X
11	Grupy gatunkowe*	X						

*So - sosna, modrzew i liściaste miękkie; Św - świerk, jodła, dagleżja; Db - dąb, jesion; Bk - buk, grab; Brz - brzoza, olsza, klon, jawor i pozostałe liściaste twarde.

SZACUNEK BRAKARSKI

Klasyfikacja drewna na etapie szacunku służy do:

- Wstępnej wyceny surowca na pniu.
- Oszacowania potencjalnych przychodów ze sprzedaży drewna.
- Zaplanowania kosztów pozyskania drewna.

Więcej na stronie:

<https://uslugilesne.lasy.gov.pl/>

w zakładce Dokumenty/Planowanie w LP

KOSZTY USŁUG LEŚNYCH

- Kalkulacje takie są niezbędne zarówno po stronie usługodawcy jak i zamawiającego usługę.
- Po stronie usługodawcy kalkulacja jest potrzebna ze względu na konieczność wyliczenia przychodów zapewniających możliwości zrealizowania usługi oraz wartości realizacji zadania będącego przedmiotem usługi.
- Brak możliwości nieograniczonego podnoszenia wydatków wymusza konieczność usprawnień organizacyjnych

Jak LP kalkulują koszty w zakresie pozyskania i zrywki drewna?

Przy opracowywaniu kalkulacji kosztów wykorzystano materiały prof. dr. hab. inż. Jerzego Więsika, dr. inż. Józefa Grodeckiego oraz inne zawarte w dostępnych publikacjach.

Dane dotyczące aktualnych kosztów oparto o oferty maszyn, ciągników, urządzeń i materiałów zebranych ze stron internetowych, konsultacji ze sprzedawcami, przedsiębiorcami leśnymi oraz na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych, ubezpieczeń społecznych i innych.

Warte podkreślenia jest to, że **kalkulację stawek wykonuje się dla każdego roku planowego odrębnie**, uwzględniając obiektywne przesłanki ekonomiczne (przewidywany poziom zarobków, wielkość składek, podatków i danin)

JAK LASY PAŃSTWOWE PŁACĄ ZAKŁADOM USŁUG LEŚNYCH

ok. **4,82 MLD ZŁ** rocznie = **35%** wszystkich kosztów LP

LP wydają średnio na jedną firmę **803 TYS. ZŁ** rocznie

Zlecenia udzielane są w drodze publicznych przetargów organizowanych przez nadleśnictwa

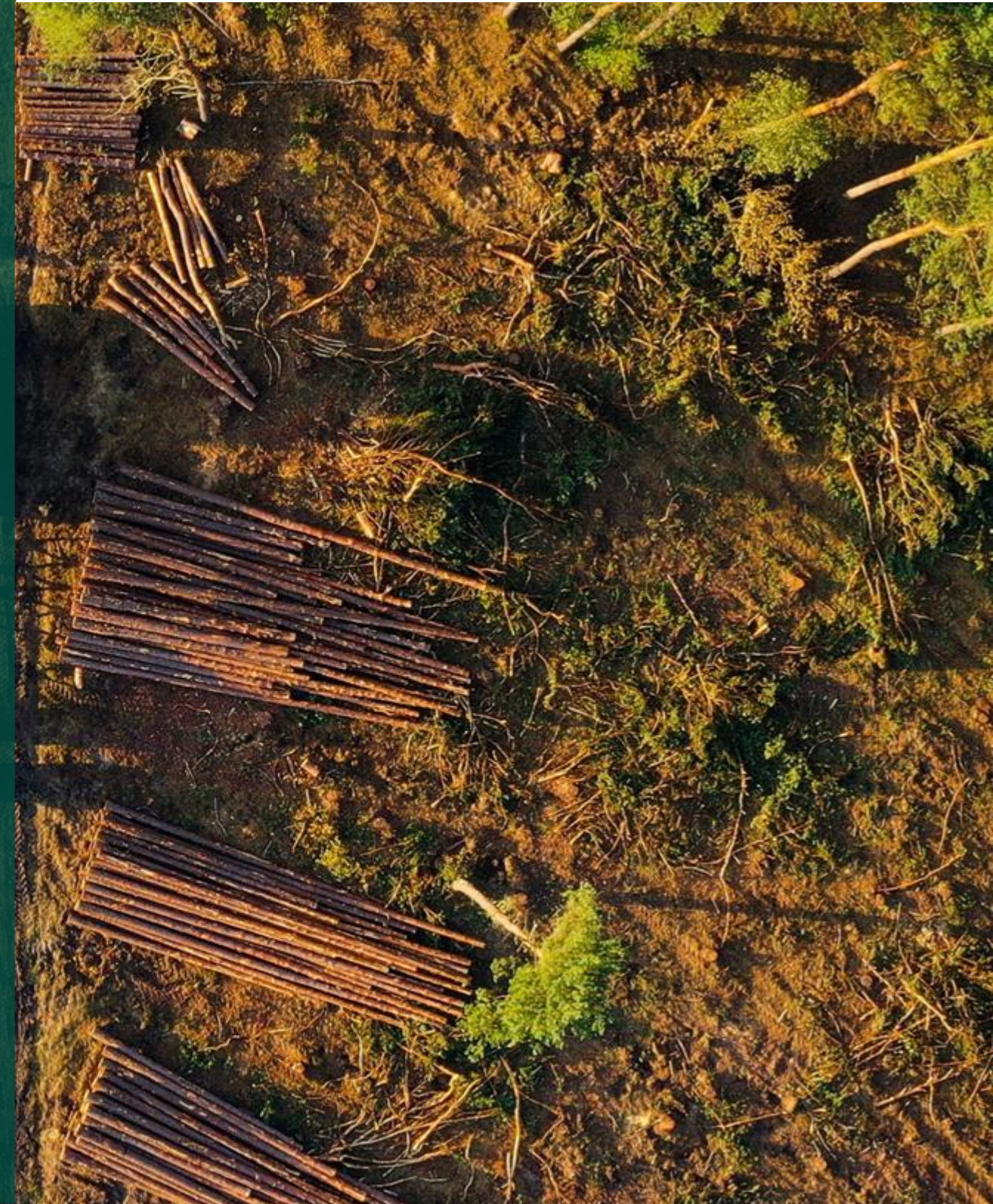

OFERTA SPRZEDAŻY

 KJW stanowi podstawę budowy planu sprzedaży i następnie opisu przedmiotu sprzedaży (formowanie oferty sprzedaży)

 Oferta sprzedaży polega na przeniesieniu informacji z KJW na Grupy handlowe oraz Grupy Handlowo-Gatunkowe (GHG) – ilość grup nie jest problemem a umiejętność ich stosowania

 Sortyment	GH 2025	GH 2015
W0 iglaste + liściaste (2)	(5)	(9)
WK iglaste (1)	(16)	(16)
WK liściaste (1)	(2)	
WDP (1)	(1)	
W Specjalne (3)	(3)	(5)
S10 (1)	(1)	(1)
S2A + S2AP + S2B* (3)	(6)	(5)
S3A + M1 (1)	(3)	(4)
S3B (1)	(1)	(1)
S4 (1)	(1)	(1)
M2 + M2E (1)	(1)	

RYZYKA

- Dla wykonania planu pozyskania i sprzedaży kluczowe jest zsynchronizowanie wszelkich czynności związanych z procesami.
- Typowanie pozycji do pozyskania w ciągu roku jest procesem niezbędnym dla prawidłowej realizacji harmonogramu umowy.
- Z uwagi na brak możliwości zaspokojenia wszystkich interesariuszy (wykonawca-nabywca), a także niezadowolenia społecznego istnieje ryzyko przerwania prac.

Działania niepożądane i błędy (przykłady):

- Bezkrytyczne i bezrefleksyjne oferowanie dowolnych długości standardowych;
- Sprzedaż surowca S10 oraz W0 w długościach powyżej 14 m, w ramach cięć przedrębnych;
- Oferowanie do sprzedaży kłód „o tej samej jakości” w różnych GHG;
- Stosowanie GHG WAB0_23 jako „remedium” na brak chętnych na zakup klas wyższej jakości;
- Wykreowanie oferty sprzedaży bez uwzględnienia rozproszenia sortymentów;
- nieskoordynowanie pozyskania ze sprzedażą na etapie spisywania umowy (harmonogramy realizacji umowy).

Propozycje zmian w GH - hipotetyczne

Połączenie gatunków w grupy dla sortymentu S2AP

1a. **SO/MD/DG** – SO+MD+DG

1b. **JD/SW** – JD+SW+PI

2a. Liściaste Miękkie (**LISC_MIEKK**) – LP+TP+WB+OS+OL

2b. Liściaste Twarde Dąb, Buk i Grab (**LT_TW_BK/GB/DB**) – BK+GB+DB

2c. Liściaste Twarde Pozostałe (**LT_TW_POZOS**) –

AK+BRZ+DBC+JW+JS+KL+WZ+PL

Usunięcie lub przegląd GH

S2B_G, W_WBC0_3, W_WBCK_3 itp.

MOŻLIWE DZIAŁANIA

- Obsługa sprzedaży zorientowana na uproszczenie obrotu sortymentami o najniższej hierarchii w KJW, a które znajdują nabywców na rynku właściwym przedsiębiorstw - S2AP.
- Rezygnacja z GHG, które nie mają znaczenia gospodarczego.
- Korekta parytetów cenowych dla wybranych klas jakościowo-wymiarowych drewna wielkowymiarowego iglastego.
- Łączenie historii zakupów dla WK i S2B.

NOWELIZACJA KJW 2026

- Alternatywnie dla S10 wyrabianego w dłużycach - elementy o długości od 4 do 6 metrów (główna długość do 5 m) mierzonych w stosach;
- Pomiar drewna sklejkowego „krótkiego” (poniżej 4 mb) w sztukach grupowo;
- Rozszerzenie wyrobu drewna wielkowymiarowego kładowanego liściastego – uzupełnienie bazy w drewno z cięć przedrębnych;
- Dostosowanie oczekiwań jakościowych do zmieniających się warunków klimatycznych;
- Wykorzystanie najnowszych opracowań naukowych, w celu poprawy ewidencji pozyskiwanego drewna – potrącenia na korę w drewnie dłużycowym;
- Doprecyzowanie szeregu zapisów, terminów oraz usunięcie zapisów „martwych”.

Dziękuję za uwagę

**Dyrekcja Generalna
Lasów Państwowych**

 +48 22 58 98 100

 ul. Grójecka 127, 02-124 Warszawa

 /LasyPanstwowe

 www.lasy.gov.pl

 Lasy Państwowe